

รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส

The Model for The Driving and The Expansion of The Vocational Project to Provide Craftsman Through the Approach of Phradabos School

Received 10 February 2021

Revised 10 February 2022

Accepted 14 February 2022

วิฑัต ปัญจมะวัต

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Wittawat Panjamawat

Office of Vocational Education Commission

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส 2) สังเคราะห์องค์ประกอบของการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ 3) พัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ และ 4) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครูผู้สอน จำนวน 46 คน ครูอาสาสมัคร จำนวน 19 คน ผู้เรียน จำนวน 75 คน และผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 31 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 189 คน นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมยกร่างรูปแบบ จำนวน 18 คน ตรวจสอบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบด้วยแบบประเมิน จำนวน 20 คน ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในปีการศึกษา 2562 กับสถานศึกษานำร่อง จำนวน 5 แห่ง และนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในสถานศึกษานำร่องทุกสถานศึกษา จำนวน 12 แห่ง ในปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 1) ควรมีคณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ 2) ควรกำหนดนโยบายและวิธีการคัดเลือกผู้เรียน 3) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของงานปกครองผู้เรียน และ 4) ควรจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านกระบวนการ (Process) ควรใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ด้านผลผลิต (Output) ควรศึกษาและติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงาน และสมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ 2. องค์ประกอบ การขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า 1) ด้านปัจจัย

นำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านกระบวนการ (Process) ขับเคลื่อนและขยายผลโครงการด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) 3) ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ 3. รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 24 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ตามวงจรการควบคุมคุณภาพ PDCA (PDCA Cycle) องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด และผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ความสำเร็จและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ ทั้ง 3 โครงการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผลการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติจริง พบว่า 1) สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 96.64 และผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำและประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ ร้อยละ 100 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ พบว่า ควรสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยยกระดับการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพื่อให้เยาวชนและประชาชนที่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา จะได้มีทักษะวิชาชีพติดตัว สามารถทำงานประกอบอาชีพได้ และควรขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพิ่มขึ้นเป็น 30 แห่ง

คำสำคัญ: รูปแบบ, โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส, โรงเรียนพระดาบส

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions and the guidelines for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School, 2) to synthesize the components for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School, 3) to develop a model for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School, and 4) to provide a policy recommendation for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School. The research instrument was a questionnaire conducted with 189 persons who were 18 school

administrators, 46 teachers, 19 volunteer teachers, 75 students, and 31 representatives from private companies. For drafting the model, 18 academic persons and experts were used. Focus group discussion was respectively used with 12 participants for checking the appropriateness of the model. The assessment of the model was further conducted with 20 participants to assess on the appropriateness, the possibility, and the utility of the model. The assessed and developed model was used for a tryout with 5 pilot schools in the academic year of 2019. After the tryout of the model with those pilot colleges, the developed model was further implemented and operated in other 12 colleges in the academic year of 2020. Percentage, mean, S.D., and content analysis were used for data analysis of this research. The findings were as follows; 1) The conditions of driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School was at the moderate level. The findings on the guidelines for the driving and the expansion of the projects were based on Input, Process, and Output. For input, the guidelines would be on the necessity of a committee for driving and the expansion the project, the policy and the students selection, well managed students' administration, and the preparation for environment and facility. For process, PDCA cycle or Deming cycle should be used. For output, there should be the evaluation of the performances and success of the project including the assessment of the competency of students on morality, skill, preferable characteristics, knowledge, and relevant skill for working application. 2) The finding on the components of the driving and the expansion the vocational project to provide craftsman through the approach the Phradabos School were based on Input, Process, and Output. For input, there were 3 sub-components. For process, PDCA cycle would be used for the driving and the expansion of the projects. For output, there should be the components on the competency of students on morality, skill, preferable characteristics, knowledge, relevant skill for working application and responsibility. 3) The findings on model for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School were based on Input, Process, and Output. For Input, there were 3 sub-components and 24 indicators. For Process, there should be 4 steps of PDCA cycle. For Output, there should be 5 indicators. Accordingly, the findings on the appropriateness, the possibility and the utility of the model were at the highest levels. For the findings on the use of the developed model, it was at very high level for both satisfaction and achievement. According to the students regarding the developed model, it revealed that the score on students' morality, ethics, preferable characteristics,

knowledge, relevant skill for working application and responsibility were at very high level, the percentage of students passing Nationals Skill Standards Tests was 96.64 percent, the achievement percentage of the graduates with employment and entrepreneur was 100 percent, and students' satisfaction towards the driving and the expansion of the projects was at the highest levels. 4) The findings on the policy recommendation for the driving and the expansion of the vocational project to provide craftsman through the approach of Phradabos School were on the provision of the educational opportunities for poor students to study in the colleges under the projects in order to have vocational skills of living and working and 30 more colleges to be under the project was recommended.

Keyword: Model, Vocational Project to Provide Craftsman Through the Approach of Phradabos School, Phradabos Schools.

บทนำ

การพัฒนาคนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้สามารถนำการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การศึกษาที่พึงประสงค์ในสังคมปัจจุบันจะต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ทั้งในระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม โดยจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดรูปแบบให้หลากหลาย ดังความสำคัญของเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

การศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับหนึ่งในการพัฒนาความรู้ให้กับประชาชน มุลนิธิยุวพัฒน์ (2562) กล่าวว่า หากคนไทยได้รับการพัฒนาโดยได้รับโอกาสในการศึกษา นั่นถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนไทยให้มีพื้นฐานที่ดี แต่เชื่อว่า ในปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยสามารถเข้าถึงได้ทุกคน ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้เกิดกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับการดูแล ไม่ได้รับโอกาสที่จะพัฒนาตัวเอง ไม่ใช่ว่าเขาเหล่านั้นไม่ยอมรับโอกาสนั้น แต่ด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น เขาอยู่ในสถานะที่ยากลำบาก มีปัญหาครอบครัว ปัญหาการเงิน รวมถึงปัญหาจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราพร สุวรรณศรพล (2561) พบว่า สภาพปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน : ครอบครัวมีฐานะยากจนและไม่สนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษา ภาษาเป็น

อุปสรรคในการเรียน และเด็กพักอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน 2) ด้านโรงเรียน : หลักสูตรไม่เหมาะสมโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ห่างไกลจากที่พักของนักเรียน ครูขาดความเข้าใจในตัวนักเรียน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานการศึกษาในด้านการอาชีวศึกษา ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาโดยตลอด เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ขาดโอกาสและพัฒนาทักษะอาชีพสร้างช่างฝีมือที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยได้ดำเนินโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของผู้ขาดโอกาสให้มีทักษะฝีมือช่าง และประกอบอาชีพได้ในระยะเวลา 1 ปี

โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการพระดาบส ซึ่งเป็น การดำเนินงานตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระดาบส ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยโครงการพระดาบสได้ดำเนินการตามพระราชดำริมาเป็นระยะเวลา 42 ปี ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการได้มีประชาชนที่มีคุณสมบัติตรงตามโครงการ ได้เข้ารับการพัฒนากิจกรรมอาชีพจำนวนมาก แต่โครงการสามารถรับผู้เรียนได้ปีละไม่เกิน 150 คน ทำให้มีผู้สมัครอีกมากที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ผู้บริหารโครงการจึงประสานกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้คัดเลือกสถานศึกษาในสังกัด รับผิดชอบดำเนินโครงการตามแนวโครงการหลัก โดยให้ชื่อว่า “โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ที่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือว่างงาน จะได้มีทักษะวิชาชีพติดตัว สามารถทำงานประกอบอาชีพได้ โดยเริ่มโครงการที่กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำร่อง 12 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด วิทยาลัยการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี วิทยาลัยการอาชีพศรีสำโรง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างอุตรดิตถ์ วิทยาลัยการอาชีพเวียงสา วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว เปิดรุ่นแรกไปในปีงบประมาณ 2561 จัดการเรียนการสอนอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส มีเป้าหมายการรับผู้เรียน 30 คน ต่อสถานศึกษา เข้ารับการฝึกทักษะอาชีพในสถานศึกษา และฝึกประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการ การสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และทักษะที่จำเป็นสำหรับการออกสู่โลกอาชีพ

จากความสำเร็จและความจำเป็นในการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่าง ฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพกลุ่มประชากรวัยแรงงาน ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ขาดโอกาส ให้สามารถยกระดับการศึกษาเรียนรู้สู่การพัฒนาทักษะอาชีพที่เน้นการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการหรือในชุมชนท้องถิ่น ตามโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบสซึ่งเป็นนโยบาย และเป็นหน้าที่หลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีความพร้อมของเครื่องมือ เครื่องจักรในการฝึกอาชีพเฉพาะด้าน ประกอบกับปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่มีการศึกษาและพัฒนาการขับเคลื่อนและขยายผล

โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ที่เกิดจากการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการถอดบทเรียนขยายผลอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงสนใจและมีความตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหาและพัฒนา จึงได้จัดทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้ขาดโอกาสหรือผู้ด้อยโอกาส และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานตามแผนการศึกษาชาติ นโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่ต้องการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและผลิตกำลังคนให้เพียงพอับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียน พระดาบส
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียน พระดาบส
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสหรือขาดโอกาสให้มีฝีมือช่าง และประกอบอาชีพได้ในระยะเวลา 1 ปี
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส
3. สถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพื่อเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องต่อไป
4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพื่อเสนอต่อรัฐบาลและเผยแพร่ต่อไป
5. สถานประกอบการ ผู้ปกครอง และชุมชนมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามากขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ซึ่งการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นการกำหนดขึ้นจากความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลก ศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 จำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

แนวคิดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการอาชีวสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส

โรงเรียนพระดาบส ตั้งอยู่บนถนนสามเสน (ตรงข้ามหอสมุดแห่งชาติ) มีอาคารและพื้นที่ที่กว้างขวางหลักปฏิบัติ คือ เป็นโรงเรียนประจำ ไม่เสียค่าใช้จ่าย ใช้เวลา 1 ปีในการเรียนตลอดหลักสูตร ในแต่ละปีจะรับนักเรียนเพียง 150 คน รวมทั้งชายและหญิง โดยจะคัดเลือกจากผู้สมัครอายุ 17-35 ปี ที่อ่านออกเขียนได้ มีความประพฤติดี มีความตั้งใจ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และเมื่อเรียนจบหลักสูตร จะได้รับพระราชทานประกาศนียบัตรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การเป็นศิษย์พระดาบส แม้ไม่มีวุฒิปริญญา แต่ก็มีประกาศนียบัตรพระราชทาน เมื่อออกไปประกอบวิชาชีพ ย่อมได้รับความไว้วางใจจากสังคมว่าผ่านการขัดเกลามาแล้วอย่างประณีตทั้งด้านความเชี่ยวชาญงานและด้านคุณธรรม และเป็น “นายช่างที่พอสร้าง” โดยแท้จริง

โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส จากการรายงานของ รณพีร์ สงชัย (2563) กล่าวว่า โครงการพระดาบสหรือโรงเรียนพระดาบส ซึ่งเป็นโครงการในพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรโครงการพระดาบสได้ ดำเนินการตามพระราชดำริ มาเป็นระยะเวลา 42 ปี โดยตลอดระยะเวลาในการดำเนินการได้มีประชาชนที่มี คุณสมบัติตรงตามโครงการ ได้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพอาชีพจำนวนมาก แต่โครงการพระดาบสสามารถรับ ผู้เรียนได้ปีละไม่เกิน 150 คน ทำให้มีผู้สมัครอีกมากที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ผู้บริหารโครงการจึงประสานกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้คัดเลือกสถานศึกษาในสังกัด เป็นผู้ดำเนินโครงการตามแนว โครงการพระดาบส โดยให้ชื่อว่า “โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ที่มีฐานะ ยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือว่างงาน จะได้มีทักษะวิชาชีพติดตัว สามารถทำงานประกอบอาชีพได้

แนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบ และระบบการจัดการเรียนรู้

การนำเอาแนวคิดของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการบริหาร ด้วยเหตุผลที่ว่าใน ปัจจุบันองค์การมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนมากขึ้นจึงยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมของ องค์การ โดยให้ครอบคลุมได้หมดทุกแง่มุม ทำให้นักวิชาการการบริหารทฤษฎีองค์การสมัยใหม่หันมาศึกษา เรื่องพฤติกรรมองค์การ โดยมีความเห็นว่าองค์การเป็นระบบสังคมซึ่งเป็นระบบใหญ่ จึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่คิดทฤษฎีระบบ คือ ลุดวิก วอน เบร์ทาแลฟฟี (Ludwig Von Bertalanffy, 1972) ซึ่งเป็นนักชีววิทยา เขาเป็นคนแรกที่เขียนหนังสือชื่อ “ทฤษฎีระบบทั่วไป (General System Theory)” โดยนำเอาแนว ความคิดมาจากระบบชีววิทยา ซึ่งเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมว่า ระบบชีววิทยาที่สมบูรณ์จะช่วยให้ทั้งคน สัตว์ และพืช สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ทั้งในด้านการ เรียนรู้ ปฏิกริยาตอบสนอง และการแก้ปัญหา เขามีความเชื่อว่าในเมื่อองค์การเป็นระบบเปิด จึงย่อมมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบมีความเกี่ยวพันต่อกันหลายด้านหลายระดับ

องค์ประกอบของระบบทางการบริหาร ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากร ทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ ที่เป็น ส่วนร่วมเริ่มต้น และเป็นตัวสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์การ 2) กระบวนการ (Process) คือ การนำปัจจัย ทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบ ย่อย ๆ รวมกันอยู่หลายระบบครบวงจร ตั้งแต่การบริหารจัดการ การนิเทศ การวัดผลและประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าสู่กระบวนการทุกกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ผลลัพธ์ (Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ (จันทร์านิ สงวนนาม, 2553)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครูผู้สอน จำนวน 46 คน ครูอาสาสมัคร จำนวน 19 คน ผู้เรียน จำนวน 75 คน และผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 31 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 189 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสัมภาษณ์แนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ได้ในตอนต้นที่ 1 และดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (System Approach) ของ ลัดวิก วอน เบอร์ทาเลนซ์ฟี (Ludwig Von Bertalanffy, 1972) ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการ (Process) และ 3) ด้านผลผลิต (Output) และ ประยุกต์ใช้วงจรบริหารงานคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ของวิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (William Edwards Deming, 1992) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan: P) ขั้นที่ 2 การดำเนินงาน (Do: D) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check: C) และขั้นที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act: A) และการประเมินองค์ประกอบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ดำเนินการดังนี้

3.1 ยกร่างรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษานำร่อง ผู้แทนจากสถานประกอบการ และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบหรือมีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษาวิชาชีพ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.2 การตรวจสอบและประเมินรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยการตรวจสอบรูปแบบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการประเมินรูปแบบด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} \geq 3.50$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d. ≤ 1.00) แสดงว่า รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3.3 การทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยดำเนินการทดลองตามคู่มือการใช้รูปแบบ ด้วยโครงการสำหรับนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง จำนวน 5 แห่ง ในปีการศึกษา 2562 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ร่วมทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน และสถานประกอบการ/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด หลังทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความสำเร็จและความพึงพอใจของผู้ร่วมโครงการสำหรับนำรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติ ทั้ง 3 โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความสำเร็จและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.)

3.4 การขยายผลรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติจริง เป็นการดำเนินการหลังจากได้นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ และได้ศึกษาผลการทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขปัญหาและจุดบกพร่องของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งคู่มือการใช้รูปแบบ ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำรูปแบบที่แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาเพิ่มขึ้นแล้ว ไปใช้จริงในสถานศึกษานำร่องทุกสถานศึกษา จำนวน 12 แห่ง โดยดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบด้วยกิจกรรมภายใต้โครงการสำหรับขยายผลรูปแบบสู่การปฏิบัติ จำนวน 3 โครงการ ดำเนินการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2563 โดยมีขั้นตอนดำเนินการเช่นเดียวกับการทดลองใช้รูปแบบ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้แทนสถานประกอบการ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะผู้เรียน 2) แบบรายงานร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้แทนสถานประกอบการ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.)

ตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยการประชุมรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผลจากการวิจัยรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส และผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยใช้แบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากผลการวิจัย รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส และประเด็นการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 1) ควรมีคณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ 2) ควรกำหนดนโยบายและวิธีการคัดเลือกผู้เรียน 3) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของงานปกครองผู้เรียน และ 4) ควรจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านกระบวนการ (Process) ควรใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ด้านผลผลิต (Output) ควรศึกษาและติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงาน และสมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้

2. องค์ประกอบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านกระบวนการ (Process) ขับเคลื่อนและขยายผลโครงการด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) 3) ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ และผลการประเมินองค์ประกอบ โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3. ผลการพัฒนา รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สรุปได้ดังนี้

3.1 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 1) คณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ มี 2 ตัวชี้วัด 2) การกำหนดนโยบายและวิธีการคัดเลือกผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด 3) การบริหารจัดการของงานปกครองผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด และ 4) การจัดการสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ มี 12 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ

(Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan: P) มี 5 ตัวชี้วัด ขั้นที่ 2 การดำเนินงาน (Do: D) มี 6 ตัวชี้วัด ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check: C) มี 3 ตัวชี้วัด และ ขั้นที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act: A) มี 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ 2) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ และผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า ความสำเร็จและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับนำรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติ ทั้ง 3 โครงการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3.3 ผลการขยายผลรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติจริง ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 96.64 และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ ร้อยละ 100 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ พบว่า ควรสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยยกระดับการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพื่อให้เยาวชนและประชาชนที่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา จะได้มีทักษะวิชาชีพติดตัว สามารถทำงานประกอบอาชีพได้ และควรขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพิ่มขึ้นเป็น 30 แห่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ที่นำเสนอข้างต้นผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลในประเด็นหลักที่สำคัญตามผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เป็นโครงการที่รับผู้สมัครเรียนต้องเป็น ผู้ที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา อาจจะมีด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ เช่น ครอบครัวยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรืออยู่ในท้องถิ่นห่างไกล และเป็น

โครงการที่ค่อนข้างใหม่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ในเวลานี้ยังไม่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับ รมณพีร์ สงชัย (2563) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ที่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือว่างงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฟรดเดอริก (Frederick, R. W. (2020) ที่ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นของสเปน พบว่า สภาพทั่วไปของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นของสเปน เป็นลักษณะกิจการเล็ก ๆ ทำกันในครัวเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นช่างซ่อมจักรยานยนต์และช่างเชื่อมเหล็กดัด ช่างชุมชนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ขาดเงินลงทุน ทำงานได้เฉพาะระดับพื้นฐานทั่วไป และแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 1) ควรมีคณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ 2) ควรกำหนดนโยบายและวิธีการคัดเลือกผู้เรียน 3) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของงานปกครองผู้เรียน และ 4) ควรจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านกระบวนการ (Process) ควรใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ด้านผลผลิต (Output) ควรศึกษาและติดตามผลสำเร็จของการดำเนินงาน และสมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ ซึ่งแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มีกรอบการดำเนินงานโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรนุช มหัทธยานนท์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า ระบบ คือกลุ่มขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วม โดยรับสิ่งเข้า (Input) ผ่านกระบวนการ (Process) ที่มีการจัดเตรียมไว้เพื่อที่จะเปลี่ยนและสร้างสิ่งออก (Output) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม

2. องค์ประกอบกระบวนการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่ามี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านกระบวนการ (Process) ขับเคลื่อนและขยายผลโครงการด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) 3) ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ และผลการประเมินองค์ประกอบ โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการสอดคล้องกับทฤษฎีระบบที่ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และกระบวนการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการบริหารด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (Deming Cycle) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความ

รับผิดชอบ สอดคล้องกับกระบวนการจัดการของ เดมมิ่ง (Deming in Mycoted, 2004) ได้กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิต และบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพหรือวงจรเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan : P) คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น การปฏิบัติตามแผน (Do : D) คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย การตรวจสอบ (Check : C) คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้างและ การปรับปรุงแก้ไข (Act : A) คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ หรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จาก การกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วชิราพร สุวรรณศรวล (2561) ที่พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เป็นไปตามหลักการของทฤษฎีระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป กระบวนการ (Process) เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ และบริหารงานทั่วไป ผลผลิต (Output) เกี่ยวข้องกับโอกาสทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับและประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้

3. ผลการพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan: P) มี 5 ตัวชี้วัด ขั้นที่ 2 การดำเนินงาน (Do: D) มี 6 ตัวชี้วัด ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check: C) มี 3 ตัวชี้วัด และ ขั้นที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act: A) มี 4 ตัวชี้วัด ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ 2) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ และผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบอย่างเป็นระบบ ที่ประกอบด้วยด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) สอดคล้องกับแนวคิดของ บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman, 1982) กล่าวว่า รูปแบบประกอบด้วยรายละเอียดเล็กน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น รูปแบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ และ 3) ผลผลิต และสอดคล้องกับแนวคิดของ คีเวส (Keeves, 1988) กล่าวว่า องค์ประกอบ

ของรูปแบบโดยสรุปควรประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการและกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง 2) จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ และ 4) การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงกรด เหล็กสมบูรณ์ (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการศึกษาควรดำเนินงานดังนี้ 1. รูปแบบการจัดการศึกษามีลักษณะดังนี้ 1) เป้าหมายการจัดการศึกษา 2) รูปแบบการดำเนินงาน 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาระหน้าที่ 2. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วย หลักการ วิธีการ และการดำเนินการ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป 2) กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผลมีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส พบว่า ความสำเร็จและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับนำรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติ ทั้ง 3 โครงการ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์สภาพและศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการ การพัฒนาหรือสร้างรูปแบบ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพของรูปแบบ การนำรูปแบบไปทดลองใช้และนำไปสู่การปฏิบัติใช้จริง และการประเมินผลการใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สตรีกแลนด์ (Strickland, 2006) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปทดลองใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเรียกว่า “ADDIE Model” และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมหวัง ศุภพล (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการและวิธีปฏิบัติในการสร้างสมรรถนะช่างฝีมือเบื้องต้น พบว่า ผลการประเมินจากการทดลองใช้โมดูล ผู้เข้ารับการฝึกได้คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะร้อยละ 80.2 ได้คะแนนด้านความรู้ ร้อยละ 79.7 ได้คะแนนด้านเจตคติร้อยละ 82.5 รวมคะแนนเฉลี่ยทุกด้านคิดเป็นร้อยละ 79.88 ผลการประเมินสมรรถนะและความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างสมรรถนะช่างฝีมือเบื้องต้น พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกผ่านเกณฑ์ประเมินสมรรถนะ ร้อยละ 100 ผู้เข้ารับการฝึกพึงพอใจต่อกระบวนการและวิธีการฝึกในระดับดีเท่ากับ 4.44 ครูฝึกพึงพอใจต่อกระบวนการและวิธีปฏิบัติในระดับดีมากเท่ากับ 4.62 สถานประกอบการพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการฝึกในระดับดีเท่ากับ 4.36

3.3 การขยายผลรูปแบบการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส สู่การปฏิบัติจริง ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 96.64 และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ ร้อยละ 100 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาสมรรถนะหรือพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียน ดำเนินการตามองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ และดำเนินการตามหลักการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ซึ่งสอดคล้องกับ วณิชย์ อ่วมศรี (2562) กล่าวว่า โครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยเริ่มโครงการที่กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำร่อง 12 แห่ง เปิดรุ่นแรกไปในปี งบประมาณ 2561 จัดการเรียนการสอนอาชีวะสร้างช่างฝีมือ มีเป้าหมายการรับผู้เรียน 30 คน ต่อสถานศึกษา และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษา ต้องมีงานทำ 100 เปอร์เซ็นต์ และเข้ารับการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ ได้รับการสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และทักษะที่จำเป็นสำหรับการออกสู่โลกอาชีพต่อไป และยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560) ได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 – 2579 มีเป้าหมายเพื่อผลิตและพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม ลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ และผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนันท์ คัมภีรานนท์ (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง การสร้างและประเมินการสอนของหลักสูตรฝึกอบรมศิษย์พระดาบส พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เชคโก ทำให้ศิษย์พระดาบสที่ได้รับ การฝึกอบรมตามหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการประเมินความพึงพอใจของศิษย์พระดาบสที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ โชคชัย อลงกรณ์ทักษิณ (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาโครงการสำหรับศิษย์พระดาบสระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในระบบทวิภาคี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มสูงขึ้น จำนวนผู้สอบผ่านรายวิชาโครงการ มีค่าร้อยละ 85.39 ซึ่งสูงมากกว่าโครงการในรุ่นที่ 1 และ 2 และผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาโครงการ 1 ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาสภาพการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องทั้ง 12 แห่ง ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการบริการทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น รวมทั้งควรมีนโยบายการศึกษาตลอดชีวิต

2. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

3. ควรพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และการบริหารจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือแบบบล็อกคอร์ส (Block Course Learning) ตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน

4. การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ ควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส ด้วยวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น กลยุทธ์การขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส และการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้ด้อยโอกาสในสังคม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)*. ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี : บุ๊คพอทย์.

โชคชัย อลงกรณ์ทักษิณ. (2563). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาโครงงานสำหรับศิษย์พระดาบสระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในระบบทวิภาคี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ณรงค์ อภัยใจ. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- มูลนิธิยุวพัฒน์. (2562). เด็กไทยยังขาด...โอกาส. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2564. จาก : <https://www.Yuvabadhana-foundation.org/th>.
- รณพีร์ สงชัย. (2563). รายละเอียดการศึกษาในโครงการอาชีพสร้างช่างฝีมือ. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564. จาก : <http://www.pccat.ac.th/>.
- วชิราพร สุวรรณศรล. (2561). รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วณิชย์ อ่วมศรี (2562). สอศ.จัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพอาชีวะสร้างช่างฝีมือ ระดับชาติ ครั้งที่ 2. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2563. จาก : <https://www.vec.go.th/language/th>.
- สมหวัง ศุภพล. (2562). การพัฒนากระบวนการและวิธีปฏิบัติในการสร้างสมรรถนะช่างฝีมือเบื้องต้น. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อนันท์ คัมภีรานนท์. (2560). การสร้างและประเมินการสอนของหลักสูตรฝึกอบรมศิษย์พระดาบส เรื่อง การติดตั้งจานดาวเทียม. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 9(1) ; 80-81.
- อรนุช มหัทธียนนท์. (2553). ความหมายและประเภทของระบบ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. (1982). *Urban society: A systematic introduction*. New York : F. E. Peacock.
- Frederick, R. W. (2020). *A model for promoting local artisans' careers in the local Spanish community*. New York : Free Press.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford : Pergamon Press.
- Ludwig Von Bertalanffy. (1972). *General System Theory*. New York : George Braziller.
- William Erwin. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta: Georgia State University.